

ශී ලංකා පුජාතාන්තික සමාජවාදී ජනරජයේ ගැසට් පතුය

අංක 2166/17 - 2020 මාර්තු මස 11 වැනි බදාදා - 2020.03.11

(රජයේ බලයපිට පුසිද්ධ කරන ලදී)

I වැනි කොටස: (I) වැනි ඡෙදය - සාමානා

රජයේ නිවේදන

ජන්ද විමසීම්වල දී තරග කරනු ලබනු දේශපාලන පක්ෂ/ස්වාධීන කණ්ඩායම්වල අපේක්ෂකයින් විසින් අනුගමනය කළ යුතු ආචාර ධර්ම පද්ධතිය

2009 අංක 58 දරන පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණ සංශෝධන පනතින් සංශෝධිත 1981 අංක 1 දරන පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණ පනතේ 8(8) වැනි වගන්තිය අනුව නිකුත් කෙරෙන මෙම ආචාර ධර්ම පද්ධතිය ඕනෑම ඡන්ද විමසීමකට අදාළ නාමයෝජනා දන්වීම පළකරනු ලබන දින සිට ඡන්ද විමසීමේ පුතිඵල පුකාශ කිරීම දක්වා කාලයට අදාළ වේ.

මැතිවරණ නීතියට අනුව දේශපාලන පක්ෂ පිළිගැනීමට පුථම මෙරට ජනතාව තුළ සමාජගත වූ දේශපාලන පක්ෂ තිබූ අතර, ඒ පිළිබඳ ඉතිහාසය 1931 වර්ෂය දක්වා ඈතට දිවයයි. දේශපාලන පක්ෂ පිළිගැනීම පිළිබඳ නීති 1959 සිට විවිධ අවස්ථාවල සංශෝධනය වී ඇත. වත්මන් සමාජ පුගමනය වෙනුවෙන් දේශපාලන පක්ෂ විසින් සිදු කරනු ලබන මෙහෙය, වඩාත් අර්ථවත් හා එලදායී වීමට නීති රීති මාර්ගයෙන් කළ හැකි දේ සීමාසහිත බැවින් නිදහස් හා සාධාරණ මැතිවරණයක් පැවැත්වීමට අවශා යහපත් වාතාවරණය පවත්වා ගැනීමේ වැඩි වගකීම දේශපාලන පක්ෂ වෙත පැවරේ.

එම වගකීම ද සැලකිල්ලට ගෙන 2012 වර්ෂයේ පැවැත් වූ පළාත් සභා ඡන්ද විමසීම අරමුණු කරගෙන පුථම වරට මෙම ආචාර ධර්ම පද්ධතිය එවකට පැවති මැතිවරණ දෙපාර්තමේන්තුව මගින් දේශපාලන පක්ෂ හා අපේක්ෂකයින් සඳහා පුකාශයට පත් කරන ලදී. තව ද, 2012 වර්ෂයේ සිට පැවැත් වූ සියලුම ඡන්ද විමසීම්වලට අදාළව පවත්වනු ලැබූ මැතිවරණ පැමිණිලි විමර්ශන සඳහා වූ කම්ටු රැස්වීම්වල දී මේ සම්බන්ධයෙන් සාකච්ඡා කරනු ලදුව දේශපාලන පක්ෂ ලේකම්වරුන්, පක්ෂ නියෝජිතයන් සහ නිරීක්ෂණ කණ්ඩායම් නියෝජිතයන්ගේ එකඟතාව ද මෙම ආචාර ධර්මවලට හිමිව තිබේ.

මැතිවරණ කොමිෂත් සභාව විසින් නිකුත් කරනු ලබන මෙම සංශෝධිත ආචාර ධර්ම පද්ධතිය සියලු මැතිවරණවලට තරග කරන අපේක්ෂකයින්, දේශපාලන පක්ෂවල නායකයන්, ලේකම්වරුන් ඇතුළු සියලුම පුමුඛ තනතුරුධාරීන්ට, පළාත් සභා හා පළාත් පාලන ආයතන නියෝජනය කරනු ලබන දේශපාලනඥයින්ට හා සියලුම දේශපාලන පක්ෂ කියාකාරීන්ට මෙන්ම අපේක්ෂකයන්ගේ ආධාරකරුවන්ට ද ස්වාධීන කණ්ඩායම් නායකයින්ට හා එම අපේක්ෂකයින්ට ද ආධාරකරුවන්ට ද අදාළවන බව සැලකිය යුතු වේ.

එබැවින් මෙහි සඳහන් ආචාර ධර්මවලට අනුකූලව කිුිිියා කරන ලෙස මැතිවරණවලට සම්බන්ධවන සියලුම තැනැත්තන් වෙත කාරුණිකව දන්වා සිටිනු ලැබේ.

අ. නීතියේ ආධිපතා

01. ශී ලංකා ආණ්ඩුකුම වාාවස්ථාවෙන් හා අනෙකුත් නීතිවලින් සහතික කර ඇති පුරවැසි අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂාවන පරිදි මැතිවරණ නීතිවලට අනුකූලව මහජන නියෝජිතයින් තෝරාගැනීමට අදාළව පවත්වනු ලබන ඡන්ද විමසීම්වල දී හෝ ජනමත විචාරණයක දී ඡන්දදායකයාට නිදහසේ සහ කිසිදු බලපෑමකින් තොරව සිය ඡන්දය පුකාශ කිරීමට අවකාශය සැලසීම හා ඊට අවශා ආධාර හා අනුබල ලබාදීම.

- 02. ඡන්ද විමසීමක් වෙනුවෙන් ඉදිරිපත්වන සියලුම දේශපාලන පක්ෂවල සහ ස්වාධීන කණ්ඩායම්වල අපේක්ෂකයන්ට මැතිවරණ කිුිිියාවලියේ දී හිමිවන සම අයිතිවාසිකම් සෑම පියවරක දීම ආරක්ෂා කිරීම.
- 03. සියලුම දේශපාලන පක්ෂවලට හා අපේක්ෂකයින්ට හිමිවන අයිතිවාසිකම් හා ඡන්දදායකයින් දැනුවත් කිරීමට ඇති අයිතියට ගරු කරමින් විරුද්ධ මතධාරීන්ට ඔවුන්ගේ මතය දරීමට හා ඒ වෙනුවෙන් නීතාානුකූලව පුචාරක කටයුතු/පුචර්ධන කටයුතු සිදු කිරීමට ඇති අයිතියට බාධා නොකිරීම.
- 04. ශී ලංකාවේ බලපවත්තා නීතිවලට අනුකූලව පිහිටුවා ඇති රාජා, අර්ධ රාජා, පෞද්ගලික හෝ වෙනත් ආයතනවලට නීතියෙන් අපේක්ෂා කර ඇති නැතහොත් නියමකර ඇති ආකාරයට කටයුතු පවත්වාගෙන යාමට කිසිදු ආකාරයකින් බාධා හෝ බලපෑම් නොකිරීම.
- 05. රටේ නීතිය හා සාමය ආරක්ෂා කිරීමේ වෘවස්ථාපිත වගකීම පැවරී ඇති ආයතනවලට හා එම කටයුතු පැවරී ඇති අයට අදාළ රාජකාරි ඉටු කිරීමේ දී බාධා හෝ බලපෑම් නොකිරීම.
- 06. සාමානා ජන ජීවිතයට බාධා නොවන අයුරින් සහ පවත්නා නීති රීති උල්ලංඝණය නොවන අයුරින් ඡන්ද විමසීම් පුචාරක කටයුතු සිදු කිරීම පිළිබඳව සහතික කිරීම.
- 07. සෑම ඡන්ද විමසීමකටම අදාළ පනත්වල දක්වෙන නීති රීති (වගන්ති) ගැන සියලු අපේක්ෂකයින්ට හා පුමුබ කිුිිියාකාරීන්ට අවබෝධයක් ලබා දීම සහ එම පනත්වල දක්වෙන වැරදි. දූෂණ කිුිිියා සහ නීතිවිරෝධී කිුිියාවලින් වළකින ලෙස උපදෙස් දීම.
- 08. ඡන්ද විමසීමට හෝ ඡන්ද ගණන් කිරීමට හේතු පාදක වන දුවා, උපකරණ, ලිපි ලේඛන නිසි බලධරයකුගේ අවසරයකින් තොරව ස්පර්ශ කිරීම හෝ ගබඩා කර ඇති ස්ථානයෙන් ඉවතට ගෙන යාමෙන් වැළකීම.

ආ. සාමානෳ හැසිරීම

- 01. ශුී ලාංකිකයින් අදහන ආගම්, භාවිතා කරන භාෂාව, ඔවුන්ගේ වාර්ගිකත්වය, චාරිතු වාරිතු හා කුලගෝතු ආදී වෙනස්කම් සම්බන්ධයෙන් යම් ජන කොට්ඨාසයක හෝ යම් පුද්ගලයින් පිරිසකගේ හෝ වෛරය හෝ නොඉවසනසුලු බව උගුවන ආකාරයට හෝ හැසිරීමෙන් වැළකීම සහ එවැනි හැඟීම් ඇතිවන අයුරින් අදහස් හෝ කරුණු පුකාශ නොකිරීම.
- 02. දේශපාලන පක්ෂ හෝ ස්වාධීන කණ්ඩායම් සම්බන්ධයෙන් සිදු කරන විවේචන, ඒ ඒ පක්ෂයේ පුතිපත්තිවලට, වැඩසටහන්වලට හා අතීත කි්යාකාරකම්වලට සීමා කළ යුතු අතර විරුද්ධවාදී මෙන්ම ස්වකීය පාක්ෂිකයන්ගේ හෝ අපේක්ෂ්කයන්ගේ පොදු කටයුතුවලට සම්බන්ධයක් නොමැති ඔවුන්ගේ පෞද්ගලික කටයුතු විචේචනය කිරීමෙන් වැළකීම හා සනාථ කර නොගත් චෝදනා, සනාථ කළ නොහැකි කරුණු සහ විකෘති කළ අදහස් මත විචේචනය සිදු නොකිරීමට වග බලා ගැනීම.
- 03. තෝරාපත් කර ගැනීම මගින් පිහිටුවීමට අපේක්ෂා කරනු ලබන වාවස්ථාපිත ආයතනයේ අරමුණු ඉටුකරලීම මගින් ශී ලාංකීය පුරවැසියන්ගේ අනාගත අභිවෘද්ධිය සාක්ෂාත් කරලීමට ඇපකැපවිය හැකි අපේක්ෂකයින් තරගයට ඉදිරිපත් කොට ඔවුන් ඡන්ද වාාපාරයේ දී විනයක් හා භික්මීමක් ඇතිව මෙහෙය වීම.
- 04. දේශපාලන පක්ෂ හා ස්වාධීන කණ්ඩායම් නායකයින් විසින් අපේක්ෂකයන් තරගය සඳහා තෝරාගැනීමේ දී ඔවුන්ගේ පූර්ව කල්කුියාවල යහපත්භාවය, නීතියට ගරු කරමින් කුියා කිරීම, නීතිය ඉදිරියේ දී වරදකරුවන්ව නොසිටීම, මහජන සේවයට කැපවී සිටීම, ධනබලය හෝ සමාජ්ය බලය නිසා ජන සමාජය පීඩාවට පත් නොකිරීම යනාදී ගුණාංග කෙරෙහි අවධානය යොමුකර කටයුතු කිරීම.
- 05. නාමයෝජනා භාරදෙන විට හෝ ඉන්පසු දින 30 ක් ඉකුත් වීමට පෙර සියලුම අපේක්ෂකයින් විසින් ඔවුන්ගේ වත්කම් හා බැරකම් පුකාශ තේරීම් භාර නිලධාරීට භාරදීම.
- 06. ඡන්ද පොළ පරිශුය තුළ හෝ ඡන්ද ගණන් කිරීමේ ශාලා පරිශුය තුළ දුම්බීම හෝ එම ස්ථානවලට මත්දුවා පාවිච්චි කර පැමිණීමෙන් වැළකී සිටිය යුතු බවට අපේක්ෂකයින්/නියෝජිතයින් දැනුවත් කිරීම.
- 07. නාමයෝජනා භාර ගන්නා ස්ථානයට හෝ ඡන්ද මධාස්ථානවලට මෙන්ම එහි පරිශුයට හෝ ඡන්ද ගණන් කරනු ලබන ස්ථානවලට හෝ පුතිඵල පුකාශයට පත් කිරීමේ ස්ථානවලට අවසර ඇති පුද්ගලයින් පමණක් ඇතුල්වීම හා එම ස්ථානවලට අවි ආයුධ රැගෙන නොආයුතු බවට වූ නියමයන්ට අනුකූලව කිුයා කිරීම.
- 08. ඡන්ද විමසීමට අදාළ තහනම් කිුිිියාවල යෙදීම හෝ තම ආධාරකරුවන් එම කිුිිියාවන්ට පෙළඹවීම හෝ ඊට අනුබල දීම යන කටයුතුවල නොයෙදීම.

ඇ. මැතිවරණ පුචාරණ කටයුතු

01. ඡන්ද විමසීම නීතියේ දක්වෙන ආකාරයට මැතිවරණ පුචාරණ කටයුතු නීතාානුකූලව ද නීතිය හා සාමය රැකෙන පරිදි ද සිදු කිරීම, විරුද්ධ පාර්ශ්වකරුවන්ගේ නීතාානුකූල මැතිවරණ කටයුතුවලට බාධා නොකිරීම හා නීතාානුකූල අන්දමින් ඡන්ද පුචාරණ කාර්යාල පවත්වාගෙන යාම.

- 02. මුදිත ලේඛන හෝ අත් පතිකා මගින් ඡන්දදායකයින් දැනුවත් කිරීම සඳහා වූ ලේඛන මුදුණය කිරීම හා බෙදා හැරීම සම්බන්ධයෙන් මැතිවරණ නීතිය අනුව කිුිියා කිරීම.
  - i. මුදුණකරුගේ/පුකාශකගේ තොරතුරු තොමැති අත් පතිකා බෙදා හැරීම, නීති විරෝධී දැන්වීම් මුදුණය කරවීම යනාදී කරුණුවලින් වැළකී සිටීම.
  - ii. අත් පතිකා බෙදීමේ කාර්යයන් සඳහා හෝ ඡන්ද ආයාචනා කිරීම සඳහා ගෘහයෙන් ගෘහයට යාමේ දී පෙරහැර, පෙළපාලි සේ විශාල ජන සමූහ හෝ සංගීත වාදන, පුදර්ශන පුවරු යොදා නොගැනීම හා නීතියෙන් තහනම් කර ඇත්නම් අපේක්ෂකයින් හා සමීපතම ඥාතීන් ඡන්ද ආයාචනය සඳහා ගෘහයෙන් ගෘහයට යාමෙන් වැළකී සිටීම.
- 03. තම පක්ෂය හෝ ස්වාධීන කණ්ඩායම හෝ අපේක්ෂකයන්ගේ හෝ ජයගුහණය පතා හෝ වෙනත් පාර්ශ්වයක් පරාජය අපේක්ෂාවෙන් මැතිවරණ පුචාරණ දැන්වීම්, පුචාරක පුවරු එයට අදාළ ඡායාරූප, චිතු යනාදිය අවසරලත් නිවේදිත කාර්යාලවල හෝ පුචාරක රැස්වීම් පැවැත්වෙන දින රැස්වීම් භුමියේ හෝ හැර මහජනයාට පුදර්ශනයවන පරිදි රාජා හෝ පෞද්ගලික ගොඩනැගිල්ලක, වාසස්ථානයක, හිස් භූමියක හෝ මහජනයාට පුවේශ වීමට අවසර ඇති මාර්ගවල හෝ පොදු ස්ථානවල නීති විරෝධී ලෙස පුදර්ශනය කිරීමෙන් වැළකීම.
- 04. පක්ෂ/අපේක්ෂක භේදයකින් තොරව සාමානා තත්ත්ව යටතේ දී කුලී පදනම මත ලබා දෙන රැස්වීම් ශාලා හෝ කුීඩා භුමි යනාදිය හෝ හැර රාජා හෝ අර්ධ රාජා ආයතනවලට හෝ අයත් භුමි, ගොඩනැගිලි හෝ දේපළක් හෝ සේවාවක් මැතිවරණ පුචාරණ/පුචර්ධන කටයුතු සඳහා භාවිතා කිරීමෙන් වැළකී සිටීම.
- 05. මැතිවරණ පුචාරණ/පුවර්ධන කටයුතු වෙනුවෙන් කිසිදු ආගමික ස්ථානයක් හෝ ආගමික ස්ථානයකට අයත් භූමියක් හෝ දේපළක් භාවිතා කිරීමෙන් වැළකී සිටීම.
- 06. ඡන්ද විමසීමට අදාළ කොඩි හෝ දැන්වීම් හෝ ස්ටිකර් හෝ අපේක්ෂකයාගේ අංකය, නම, ඡායාරූප යනාදිය අපේක්ෂකයා ගමන් කරනු ලබන වාහනයේ පමණක් පුදර්ශනය කිරීම සහ ලියාපදිංචි නොකළ වාහන හෝ ගරාජ් අංක/වාාජ අංක සහිත වාහන ස්වකීය මැතිවරණ පුචාරක කටයුතු සඳහා යොදවා නොගැනීම.
- 07. අවසරලත් පුචාරක රැස්වීම් භූමි තුළ මැතිවරණ පුචාරණය වෙනුවෙන් කරනු ලබන සැරසිලි පරිසරයට හානි නොවන පරිදි සිදු කිරීමටත් පුචාරක කටයුතු සඳහා පරිසරයට හානිකර දුවා භාවිතා කිරීමෙන් වැළකී සිටීමටත් එබඳු රැස්වීම් කටයුතුවලින් පසු අපුමාදව එම සැරසිලි ඉවත් කිරීමටත් කියා කිරීම.
- 08. ඡන්ද විමසීම් කාල සීමාව තුළ මැතිවරණ පුචාරණ/පුවර්ධන කටයුතුවලට අදාළව පෙරහැර, මහජන පෙළපාලි හා රථ පෙළපාලි පැවැත්වීම මැතිවරණ නීති උල්ලංඝණය කිරීමක් බැවින් එවැනි මහජන පෙළපාලි, පෙරහැර, රථ පෙළපාලි, බයිසිකල් පෙළපාලි යනාදී කිසිවක් ඡන්ද විමසීම් කාල සීමාව තුළ නොපැවැත්වීම.
- 09. ශබ්ද විකාශන යන්තු භාවිතා කිරීමට අවසරලත් රැස්වීම් සඳහා පමණක් ශබ්ද විකාශන යන්තු භාවිතා කිරීම, එම ශබ්ද විකාශන කටයුතු රැස්වීම් පැවැත්වෙන කාලයට සහ එම රැස්වීම් භුමියට පමණක් සීමා කිරීම හා ධාවනයේ යෙදෙන වාහනවල සවිකල ශබ්ද විකාශන යන්තු මගින් පුචාරක කටයුතු නොකිරීම.
- 10. මැතිවරණ දින ඡන්ද විමසීම ඇරඹීමට නියමිත වේලාවට පැය 48 කට පෙරාතුව අදාළ ඡන්ද විමසීම් නීතිය අනුව මැතිවරණ පුචාරණ කටයුතු නතර කිරීමට පියවර ගැනීම සහ එම නිහඬ කාල සීමාව තුළ දේශපාලන පක්ෂ හෝ අපේක්ෂකත්වය පුවර්ධනය කිරීම සඳහා සංගීත සංදර්ශන වැනි දැ පැවැත්වීම සහ මුදිත/විදයුත් ජනමාධා හරහා දන්වීම් පුකාශයට පත්කිරීම යනාදී කාර්යයන් අත්හිටුවීම.
- 11. කිසිදු පක්ෂයක් හෝ ස්වාධීන කණ්ඩායමක් නියෝජනය කරමින් පාර්ලිමේන්තුවේ, පළාත් සභාවක හෝ පළාත් පාලන ආයතනයක මහජන නියෝජිතයකු වශයෙන් තනතුරක් දරමින් සිටින අයකු, යම් පක්ෂයක් හෝ ස්වාධීන කණ්ඩායමක් හෝ ඒවායේ අපේක්ෂකයින් ජයගුහණය කරවීමට තමාට මහජන නියෝජිතයකු වශයෙන් ලැබී ඇති වරපුසාද, බලතල, වාහන හා වෙනත් රාජා දේපළ යොදා නොගැනීම.
- 12. මහජන නියෝජිතයකුගේ ආරක්ෂාව වෙනුවෙන් නීතෳානුකූලව සපයා ඇති ආරක්ෂක අංශ නිලධාරීන් හෝ ඔවුන්ගේ භාවිතයට දී ඇති ගිනි අවි හා අනෙකුත් ආරක්ෂිත උපකරණ හා මෙවලම් අපේක්ෂිත මහජන නියෝජිතයාගේ ආරක්ෂාව වෙනුවෙන් හැර කිසිදු නීතෳානුකූලව නොවන අන්දමේ කටයුත්තකට යොදවා ගැනීමෙන් වැළකී සිටීම.
- 13. යම් මැතිවරණ නීතියක් අනුව ශී ලංකා රූපවාහිනී සංස්ථාව හා ශී ලංකා ගුවන් විදුලි සංස්ථාව මගින් ඡන්ද විමසීමක් සඳහා තරග කරනු ලබන දේශපාලන පක්ෂවලට හා ස්වාධීන කණ්ඩායම්වලට මැතිවරණ නීතිය යටතේ මැතිවරණ පුචාරණ කටයුතු වෙනුවෙන් ලබාදෙන ගුවන් කාල සීමා, අදාළ සංස්ථා පුධානීන් හා මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව විසින් නිකුත් කරන උපදෙස් හා කොන්දේසි අනුව භාවිතා කිරීම (පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන ආයතන ඡන්ද විමසීම්වලට අදාළ නොවේ.)

- 14. යම් මැතිවරණ නීතියක් අනුව ඡන්ද විමසීමක දී ඡන්ද හිමියන් ලියාපදිංචි සෑම ගෘහයක් වෙතම තරග කරනු ලබන දේශපාලන පක්ෂවලට හා ස්වාධීන කණ්ඩායම්වලට සංදේශයක් යැවීමට ඇති අයිතිය, අදාළ පනතේ පුතිපාදන හා තැපැල්පතිවරයා විසින් නියම කරනු ලබන ආකාරයට භාවිතා කිරීම. (මෙම අවස්ථාව පළාත් සභා හා පළාත් පාලන ආයතන ඡන්ද විමසීම්වලට අදාළ නොවේ.)
- 15. අධායන පොදු සහතික පතු සාමානා පෙළ හෝ උසස් පෙළ විභාග හා 5 වසර ශිෂාත්ව විභාගය ඇතුළු වෙනත් පුසිද්ධ විභාග පැවැත්වෙන මෙන්ම එම විභාගවල ඇගයීම් කෙරෙන විදුහල්වලට/විභාග මධාස්ථානවලට බාධාවන අයුරින් එම විදුහල් මධාස්ථාන අවට ඡන්ද පුචාරක කටයුතු කිරීමෙන් වැළකී සිටීම.
- 16. යම් අපේක්ෂකයකු විසින්, වෙනත් පක්ෂයක් හෝ අපේක්ෂකයකු සම්බන්ධව පූර්වයෙන් කරන ලද පුකාශ හෝ අදහස් දක්වීම තවත් පක්ෂයක් හෝ අපේක්ෂකයකු පුවර්ධනයට හෝ අගතියට පත් කිරීම සඳහා භාවිතා කිරීම සම්බන්ධයෙන් පූර්වයේ දී එකී පුකාශ හෝ අදහස් දක්වීම කරනු ලැබූ තැනැත්තා විරුද්ධත්වය පුකාශ කරනු ලැබූවහොත් එවැනි පුකාශ අදහස් දක්වීම යනාදිය භාවිතා කිරීමෙන් වැළකී සිටීම.

ඇ. ඡන්ද විමසීම් දින

- 01. ඡන්ද විමසීම් දිනයේ ඡන්ද පොළේ සිට මීටර් 500 ක් ඇතුළත, සීමාව තුළ සිදු කිරීමට තහනම් කර ඇති කිසිදු කිුයාවක්, විශේෂයෙන් ඡන්දය ආයාචනා කිරීම් යනාදී මැතිවරණ නීතියේ සඳහන් වරදවල් සිදු නොකිරීම.
- 02. ඡන්ද විමසීම සඳහා ඡන්ද පොළට පැමිණෙන හා ඡන්ද පොළේ දී ඡන්දය පාවිච්චි කරන ඡන්දදායකයින්ට කිසිදු බාධාවක් නොකිරීම සහ ඡන්දය පුකාශ කිරීම සඳහා බලපෑම් කිරීමෙන් වැළකීම සහ ඡන්ද දායකයාට, ඡන්දය ස්වාධීනව නිදහස්ව හා රහස්ව පාවිච්චියට ඇති අයිතියට බාධා නොකිරීම.
- 03. ඡන්ද විමසීම් දිනයේ දී ඡන්ද හිමියන්, ඡන්ද පොළ නියෝජිතයින්, ඡන්ද අපේක්ෂකයින්, නිරීක්ෂකයින් සහ ඔවුන්ගේ පවුල්වල සාමාජිකයින් කිසිදු බිය වැද්දීමකට ලක් කිරීමෙන්, ශාරීරික වධ හිංසාවලට ලක් කිරීමෙන් හෝ ඔවුන්ගේ දේපළ වලට හාති කිරීමෙන් වැළකීම සහ ඡන්දය දීමට පැමිණෙන හෝ ඡන්දය දී ආපසු යන ඡන්ද හිමියන් බිය ගැන්වීමෙන් ඔවුනට බාධා කිරීමෙන් හෝ වැළකීම, ඡන්ද පොළ නියෝජිතයින් ඡන්ද පොළෙන් පලවා හැරීමෙන් වැළකීම.
- 04. ඡන්ද විමසීම් දිනයේ දී ඡන්ද පොළට ඇතුළු වීම සඳහා අවසරය ඇති අය පමණක් (තරග කරනු ලබන දේශපාලන පක්ෂයක ලේකම්, අපේක්ෂකයින් හා ඡන්ද පොළ නියෝජිතයින්) ඇතුළු විය යුතු බැවින් ඒ සම්බන්ධයෙන් සහාය දක්වා කියා කිරීම හා ස්වකීය අනනාගතාව සනාථ කළයුතු වීම සහ ඡන්ද පොළ තුළට ආරක්ෂකයින් හෝ මාධාවේදීන්, ඡායාරූප ශිල්පීන් කැඳවා ගෙන ඒමෙන් වැළකී සිටීම.
- 05. මැතිවරණ නීතියේ සඳහන් කිසිදු වරදක් හෝ මැතිවරණ දූෂණ කියාවක් කිරීමෙන් හා ඊට අනුබලදීමෙන් වැළකීම. (ඡන්දපොළේ දී ඡන්ද පෙට්ටි බලෙන් පිරවීම, ඡන්ද පොළට කඩා වැදීම හෝ හොර ඡන්ද දැමීම ආදී වැරදි හා දූෂණ කිුයා)
- 06. නිතාානුකූල නොවන අන්දමින් ඡන්දපොළ කරා ඡන්දදායකයින් පුවාහනය නොකිරීමට වග බලා ගැනීම.
- 07. ඡන්ද විමසීම පැවැත්වීම සඳහා එම කටයුතු භාරව කිුිිියාකරන කාර්ය මණ්ඩලයට අපේක්ෂිත ආකාරයට සහාය වීම හා ඔවුන්ගේ කටයුතුවලට ඡන්දපොළ නියෝජිතයින් බාධා නොකරන බවට වග බලා ගැනීම.
- 08. මැතිවරණ කොමිෂන් සභාවේ අවසරය මත ඡන්ද විමසීම් කටයුතු නිරීක්ෂණය කරන නියෝජිතයින්ට, නිරීක්ෂණ සංවිධානවල නියෝජිතයින්ට බාධා නොකිරීම හා ඔවුන්ගේ කාර්යයන් ඉටු කිරීමට සහාය වීම.
- 09. ඡන්ද පොළ පරිශුය තුළ ඡායාරූප ගැනීම, ජංගම දුරකථන භාවිතය යනාදී තහනම් කිුයා නොකිරීම.

ඉහත සඳහන් කරුණු අදාළවන විට තැපැල් ඡන්ද සලකුණු කිරීමේ දිනය සඳහා ද වලංගුවන ලෙස සැලකීම යෙහෙකි.

ඉ. ඡන්ද හා මනාප ගණන් කිරීම (තැපැල් ඡන්ද ඇතුළුව) හා පුතිඵල පුකාශයට පත් කිරීම.

- 01. ඡන්ද හා මනාප ගණන් කිරීමේ (තැපැල් ඡන්ද ගණන් කිරීම ද ඇතුළුව) කිුයා පිළිවෙල සම්බන්ධයෙන් ස්වකීය ගණන් කිරීමේ නියෝජිතයන් දැනුවත් කිරීම හා පැමිණිලි ඉදිරිපත් කිරීමේ නිසි කුමවේදය ගැන ස්වකීය නියෝජිතයන් දැනුවත් කිරීම.
- 02. ගණන් කිරීමේ ශාලා හා පුතිඵල සකස් කිරීමේ ස්ථානය තුළ එම කටයුතු පරිපාලනය කිරීම සම්බන්ධව මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව, තේරීම්භාර නිලධාරි විසින් පනවා ඇති විධිවිධානවලට අනුකූලව කටයුතු කිරීම අතාවශා බවට ස්වකීය නියෝජිතයන් දනුවත් කිරීම.
- 03. ඡන්ද ගණන් කිරීමේ නියෝජිතයන් ලෙස විධිමත්ව පත්කර ඇත්නම් හෝ අපේක්ෂකයකු වන්නේ නම් මිස, නිසි අවසරයක් නොමැතිව රජයේ හෝ පළාත් සභා ඇමතිවරු, පාර්ලිමේන්තු හා පළාත් සභා මන්තීවරුන් සහ පළාත් පාලන ආයතන සභිකයන් හෝ වෙනත් දේශපාලන බලධාරීන් ගණන් කිරීමේ පරිශුයට ශාලාවට ඇතුළු නොවීමට වග බලා ගැනීම.

04. ඡන්ද ගණන් කිරීමේ හෝ පුතිඵල පුකාශ කිරීමේ ශාලාවල නියෝජිතයන් ලෙස පැමිණෙන කිසිදු දේශපාලනඥයකු විසින් අවි සහිත හෝ රහිත ආරක්ෂකයින් එකී ශාලා තුළට කැඳවා ගෙන ඒමෙන් වැළකී සිටීම හා ගණන් කිරීමේ ශාලා/පුතිඵල පුකාශ කිරීමේ ශාලා පරිශුයට අනවසර පුද්ගලයින් කැඳවාගෙන පැමිණීමෙන් වැළකීම.

ඊ. වෛරී පුකාශ හෝ ජාතික සමගියට එරෙහි පුකාශ

- 01. කාන්තාවන්, විශේෂ අවශාතා ඇති නැතහොත් ආබාධිත පුද්ගලයින් වෙනස් වූ ලිංගික හැඩගැසීම් සහිත පුද්ගලයන් සහ වෙනත් ආගමික හෝ ජනවාර්ගික කණ්ඩායම් විශේෂ කොට එවැනි පුජා හෝ සමාජ කණ්ඩායම් බිය ගත්වන හෝ අපහාසයට ලක් කරන කවර හෝ ආකාරයේ වෛරී පුකාශ සිදු කිරීමෙන් වැළකිය යුතු ය.
- 02. දේශපාලනමය කටයුතුවල නිරතවන සියලුම තැනැත්තන් වෛරී පුකාශ සිදු කිරීමෙන් සියලු කල්හි වැළකී සිටිය යුතු ය. එතකුදු වුවත්, විශේෂයෙන් කවර හෝ ඡන්ද විමසීමක නාමයෝජනා කාලපරිච්ඡේදය ආරම්භවන පළමු දින සිට එම ඡන්ද විමසීම පවත්වන දිනට පසු දිනෙන් අවසන්වන කාල පරිච්ඡේදය තුළ එසේ කිරීමෙන් වැළකී සිටිය යුතුමය.
- 03. වෛරී පුකාශ වරදක් වශයෙන් හඳුනාගනු ලැබ ඇති බැවින් එවැනි පුකාශ කරනු ලබන තැනැත්තන් පිළිබඳව වාර්තා කරනු ලැබිය යුතු ය.
- 04. ජනවාර්ගික හා ආගමික කණ්ඩායම් අතර සුහදත්වය හා අනොහනා විශ්වාසය පඑදුවන ආකාරයේ කවර හෝ පුකාශ සිදු කිරීමෙන් හෝ කවර හෝ රූප පුදර්ශනය කිරීමෙන් වැළකිය යුතු ය.
- 05. ජනවාර්ගික හෝ ආගමික කණ්ඩායම්වල සහ පුද්ගලයන්ගේ අභිමානය පඑදු වන හෝ ඊට හානිකර කවර හෝ පුකාශ සිදු කිරීමෙන් වැළකිය යුතු අතර එවැනි පුකාශ පුචාරණ කටයුතු සඳහා භාවිතා කිරීමෙන් වැළකිය යුතු ය.
- 06. ආගමික, ජනවාර්ගික, භාෂාමය, කුල හෝ ස්තුී පුරුෂ සමාජභාව පිළිබඳ වෙනස්කම් පාදක කරගනිමින් කවර හෝ තැනැත්තකුට හෝ කණ්ඩායමකට අගතිදායක හෝ වෙනස්කොට සලකනු ලබන බවට සැලකිය හැකි කවර හෝ පුකාශ සිදු කිරීමෙන් හෝ කවර හෝ කියාවන් සිදු කිරීමෙන් වැළකිය යුතු ය.
- 07. කාන්තාවකගේ ශරීර අවයව පදනම් කරගනිමින් කාන්තාවන්ට අවමන් සහගත හෝ අපවාදාත්මක කවර හෝ පුකාශයක් කිරීමෙන් හෝ කවර හෝ කි්යාවන් කිරීමෙන් වැළකිය යුතු ය. මෙම කරුණ කාන්තාවන් සම්බන්ධයෙන් විශේෂකොට දක්වා ඇත්තේ වුවද සියලුම පුරවැසියන්ට ද අදාළවන බැවින් එවැනි කරුණුවලින් වැළකී සිටිය යුතු ය.
- 08. කවර හෝ පුද්ගලයෙකුගේ යම් ආකාර අංගවිකලත්වයක් හෝ ආබාධිත බවක් පිළිබඳව අවමන් සහගත හෝ අපවාදාත්මක කවර හෝ පුකාශයක් කිරීමෙන් හෝ කවර හෝ කි්යාවක් සිදු කිරීමෙන් වැළකිය යුතු ය.

උ. වෙනත් විශේෂ කරුණු

- 01. ඡන්ද විමසීමේ දී තරග කරනු ලබන පිළිගත් දේශපාලන පක්ෂ තමන්ගේ පක්ෂයේ පුතිපත්ති මාලාව හා යම් කාල සීමාවක් තුළ තම පක්ෂය විසින් කිුිියාවට නැංවීමට අපේක්ෂිත වැඩපිළිවෙළක් ඡන්දදායකයන් වෙත ඉදිරිපත් කිරීම හා එහි පිටපත් මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව වෙත හා එමගින් ලේඛනාරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව වෙත යැවීම.
- 02. මැතිවරණ පුචාරණ පුවර්ධන කටයුතු වෙනුවෙන් රජයේ දේපළ, නිල වාහන හෝ රජයේ නිලධාරීන් යොදා නොගැනීම, සහ රජයේ කාර්යාල, පාඨශාලා ආදී කිසිදු ආයතනයක් තුළ හෝ එම පරිශු තුළ ඡන්ද ආයාචනා කිරීම, අත්පතිකා බෙදීම, පුදර්ශන පුවරු හෝ දන්වීම් පුදර්ශනය කරවීම යනාදී පුචාරක කටයුතු නොකිරීම.
- 03. මහජන නියෝජිතයින් තම නිල රාජකාරි කටයුතු හරහා මැතිවරණ පුචාරක කටයුතු කිරීමෙන් වැළකීම.
- 04. මැතිවරණ පුචාරණ කටයුතු වෙනුවෙන් නොමිලයේ රජයේ ගුවන්යානා හෝ වෙනත් වාහන භාවිතා කිරීමෙන් වැළකීම.
- 05. මැතිවරණ පුචාරණ කටයුතු වෙනුවෙන් පොදු ගොඩනැගිලි, කී්ඩාභූමි, රජයේ සංචාරක නිවාස යොදා ගන්නේ නම්, නියමිත ගෙවීම් සිදුකොට ඒවා භාවිතා කිරීම හා එවැනි අවස්ථා එම ආකාරයටම සියලුම අවශා පාර්ශ්වවලට ලබා ගැනීමට හැකිවන පරිදි කිුියා කිරීම.
- 06. මැතිවරණ සමයේ දී දේශපාලන පුවත් හා ලිපි හෝ දැන්වීම් යනාදිය අතිරේක රජයේ හෝ රාජා ආයතනවල වියදමින් පළ නොකිරීම.
- 07. ඡන්ද විමසීම් කාලසීමාව තුළ ඡන්දහිමියන් හෝ රජයේ නිලධාරීන් තනිවම හෝ සමූහ වශයෙන් හෝ ස්වකීය පෞද්ගලික හෝ නිල නිවාසවලට කැඳවා සංගුහ කිරීමෙන් වැළකීම.
- 08. කිසියම් ආකාරයෙන් මූලා පුදාන කිරීම හෝ පොරොන්දු දීම්, වහාපෘති හෝ යෝජනා සඳහා මුල්ගල් තැබීම්, මාර්ග, ජල හා විදුලි ආදිය පහසුකම් සැපයීම සඳහා පොරොන්දු දීම හා තම පක්ෂයට වාසිවන ආකාරයට නම්මවාගත හැකි ඡන්ද දායකයින් වෙනුවෙන් කුමානුකූල නොවන ආකාරයට හදිසියේ රාජා අංශයේ තනතුරු හා පත්වීම් පුදානය කිරීමෙන් වැළකීම.

- 09. මැතිවරණ නීති උල්ලංඝනය කිරීම, මැතිවරණ කටයුතුවලට බාධා කිරීම, මැතිවරණ දූෂණ හා වැරදි සිදු කිරීම සම්බන්ධව නීති කියාත්මක කරන අංශ විසින් සිදුකරන පරීක්ෂණවලට බාධා නොකිරීම හා එම අංශවලට ස්වාධීනව කියා කිරීමට අවශා පසුබිම සැලසීම.
- 10. මැතිවරණ සමය තුළ විරුද්ධ පාර්ශවවලට හා ඒවායේ කිුිියාකාරීන්ට මුදිත හා විදාහුත් මාධා මගින් සනාථ කළ නොහැකි හෝ වැරදි චෝදනා ඉදිරිපත් කරමින් හා අදාළ පාර්ශ්වයන්ට එබදු අවස්ථාවල දී පිළිතුරු දීමට පවා අවකාශ ලබානොදී ඉදිරිපත් කරන වැඩසටහන් පුචාරණය කිරීමට මාධා යොදා ගැනීමෙන් වැළකී සිටීම.
- 11. දේශපාලන පක්ෂයක් හෝ දේශපාලනඥයන් සම්බන්ධයෙන් කරනු ලබන විවේචන හා චෝදනාවලට පුතිචාර දක්වීමේ දී කවර හෝ ආකාරයේ මැතිවරණ පුචාරයන්ගෙන් (විශ්වාස කටයුතු නොවන මැතිවරණ පුචර්ධන තොරතුරු පුචාරය කිරීමෙන්) වැළකී පුචණ්ඩකාරී නොවන නීතාානුකූල කි්යාමාර්ගයෙන් පමණක් පිළිතුරු සැපයීම.
- 12. මහජන නියෝජිතයින්ගේ නීතෳානුකූල රැකවලුන් වශයෙන් කටයුතු කරනු ලබන පොලීසියේ හා අනෙකුත් ආරක්ෂක අංශවල නිලධාරීන් නිල නොවන ආකාරයට දේශපාලන මැතිවරණ පුචාරණ කටයුතුවලට යොදාගැනීම හා විරුද්ධ පාක්ෂිකයින්ගේ මැතිවරණ කටයුතු මැඩලීමට යොදවා ගැනීමෙන් වැළකීම, එවැනි කාර්යයන් පුසිද්ධියේ හෙළා දකීම.
- 13. කුමන දේශපාලන පක්ෂයක් හෝ දේශපාලන සංවිධානයක් තම මැතිවරණ කටයුතුවලදී නීතාානුකූල නොවන ආකාරයට අවි ආයුධ සහිත පුද්ගලයින් සම්බන්ධ කරගෙන කටයුතු කරන්නේ නම්, එවැනි කිුිිියා පුසිද්ධියේ හෙලාදකීම හා ඒවා මැඩලීම සඳහා අදාළ අංශ දනුවත් කිරීම.
- 14. ඡන්ද විමසීම් කාලසීමාව තුළ දී පවත්වනු ලබන රාජා උත්සවවල දී අපේක්ෂකයන් හෝ දේශපාලන පක්ෂවල පුමුඛ කියාකාරීන් හෝ සහභාගී නොවීම හා එවැනි උත්සව පක්ෂ අපේක්ෂක පුවර්ධනය සඳහා භාවිතා නොකිරීම.
- 15. දේශපාලන නැඹුරුවක් සහිත පත්වීම් ලබාදීම, උසස්වීම් සහ ස්ථානමාරු කිරීම සඳහා සෘජු හෝ වකු දායකත්වයක් සැපයීමෙන් වැළකීම.
- 16. ඡන්ද විමසීම් පැවැත්වෙන පුදේශයක රජය විසින් හෝ රජයේ අනුගුහයෙන් සැණකෙළි, සංදර්ශන හෝ පුදර්ශන හෝ කීඩා තරග ආදිය පවත්වන්නේ නම් එම අවස්ථා ඡන්ද විමසීම් සඳහා ඉදිරිපත්ව සිටින අපේක්ෂකයින්ගේ හා පක්ෂවල ජයගුහණය පිණිස දේශපාලන පුචාරණ කටයුතුවලට සම්බන්ධ කර ගැනීමට කිුයා නොකිරීම.
- 17. පුසිද්ධ විභාග හා ශිෂාත්ව විභාගයට අදාළව පවත්වනු ලබන අධාාපනික සම්මන්තුණ හරහා පක්ෂ අපේක්ෂක පුවර්ධනය සිදු නොකිරීම.

වෙනත් කරුණු

- 1. ජාතික ගීය, ජාතික ධජය, ආගමික සංකේත, ආගමික ධජ, ආගමික ශාස්තෘවරුන්ගේ හෝ ආගමික නායකයන්ගේ සිතුවම් හෝ ඡායාරූපය යනාදිය පළකිරීම නැතහොත් පුචාරය කිරීම හරහා කිසිම දේශපාලන පක්ෂයක් හෝ ස්වාධීන කණ්ඩායමක් හෝ අපේක්ෂකයකු පුවර්ධනය කිරීමට හෝ අගතියට පත් කිරීම සඳහා යොදා නොගත යුතු ය.
- 2. තව ද, පෙර සඳහන් දෑ පක්ෂ/කණ්ඩායම් හෝ අපේක්ෂක පුවර්ධන රැළි, රැස්වීම් යනාදියෙහි දී හෝ දූන්වීම්, පුචාරක පුවරු යනාදියෙහි පුදර්ශනය නොකළ යුතු ය. තව ද, පක්ෂ අපේක්ෂක පුවර්ධනය සඳහා කිසිදු රාජා නිලධරයකු ඡායාරූප හෝ සිතුවම් කුමන ආකාරයකින් හෝ භාවිතා නොකළ යුතු ය.
- 3. දේශපාලන පක්ෂවල ස්වාධීන කණ්ඩායම්වල පුචාරණ කටයුතු සඳහා සාමානාංයෙන් ලබාදෙන රජයේ ස්ථාන එක් පක්ෂයක හෝ අපේක්ෂකයකුගේ පුචාරණ කටයුතු සඳහා පමණක් වෙන්කර ගැනීමට කිුිිිියා නොකළ යුතු අතර වෙනත් පක්ෂ/කණ්ඩායම් අපේක්ෂක පුචාරණ කටයුතු සඳහා එවැනි ස්ථාන ලබා ගැනීමට සම අවස්ථා ලබාදිය යුතු ය.
- 4. පළාත් පාලන ආයතන සතු කීඩා භූමි හෝ ශාලා පහසුකම් වෙන්කරවා ගැනීමේ දී ඇතිවන ගැටළු අවමකර ගැනීම සඳහා දිස්තුික් හා පුාදේශීය මට්ටමින් ඒ ඒ තේරීම්භාර නිලධාරි විසින් පවත්වනු ලබන දිස්තුික් කමිටුවේ නියමයන්ට අනුකූලව කිුයා කිරීමට සියලුම දේශපාලනඥයින් කටයුතු කළ යුතු ය.
- 5. කවර හෝ ආගමික රැස්වීමක දී යම් ඡන්ද විමසීමක මැතිවරණයක පුතිඵලයට බලපෑමක් සිදුකිරීම පිණිස හෝ එම ඡන්ද විමසීමේ දී මැතිවරණයේ දී කවර හෝ පිළිගත් දේශපාලන පක්ෂයක හෝ ස්වාධීන කණ්ඩායමක යම් අපේක්ෂකයකුට ඡන්දය දීමට හෝ ඡන්දය දීමෙන් වැළකී සිටීමට ඡන්ද හිමියකු පොළඹවන ආකාරයේ කවර හෝ පුකාශයක් සිදු නොකළ යුතු ය.

6. යම් ඡන්ද විමසීමක දී මැතිවරණයක දී කවර හෝ පිළිගත් දේශපාලන පක්ෂයක හෝ ස්වාධීන කණ්ඩායමක අපේක්ෂකයකු තෝරාපත්කර ගැනීම හෝ ඔහුගේ මැතිවරණ වනාපාරය පුවර්ධනය කිරීම පිණිස කුමන හෝ ආගමික සිද්ධස්ථානයක දී යම් අත්පතිකා, පුවරු, පෝසටර්, චිතු, දැන්වීම්, අපේක්ෂකයාගේ ඡායාරූප, සළකුණු, සංඥා, කොඩි හෝ බැනර් බෙදා හැරීම හෝ පුදර්ශනය කිරීම හෝ කවර හෝ මහජන රැස්වීම් පැවැත්වීම නොකළ යුතු ය.

ඕනෑම මැතිවරණයක දී/ඡන්ද විමසීමක දී ඉදිරිපත්වන අපේක්ෂකයන් හා අදාළවන විට ඔවුන් නියෝජනය කරන දේශපාලන පක්ෂ ලේකම්වරුන්, අපේක්ෂකයින්ගේ නියෝජිතයින් හා ආධාරකරුවන් ඉහත සඳහන් කරුණුවලට අනුකූලව කිුයා කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන අතර, මෙම ආචාර ධර්ම පද්ධතියේ ඇතුළත් දෑ ස්වකීය නියෝජිතයින්, පාක්ෂිකයින් හා ආධාරකරුවන් අනුගමනය කරනු ලබන බවට සෑහීමකට පත්විය හැකි ආකාරයේ යාන්තුණයක් අපේක්ෂකයන් හා අදාළවන විට පක්ෂ ලේකම්වරුන් කිුිිියාත්මක කරනු ඇතැයි වැඩිදුරටත් අපේක්ෂා කෙරේ.

මහින්ද දේශපුය සභාපති

එන්. ජේ. අබේසේකර සාමාජික මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව

එස්. රත්නජීවත් එච්. හුල් සාමාජික මැතිවරණ කොමිෂන් සභාව

2020 මාර්තු මස 11 වැනි දින, සරණ මාවත, රාජගිරිය, මැතිවරණ මහලේකම් කාර්යාලයේ දී ය.